

Y. Mimar Işılay CİVAN'ın
Doktora Tez Çalışmasına İlişkin Rapor
14 Temmuz 2006

A. BİÇİME İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmanın Bölümleri

Aday tarafından hazırlanarak değerlendirilmeye sunulan doktora tez çalışması 5 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm'de, çalışmanın arka planı, ele alınan problemin önemi, çalışmanın hedef ve amacı, araştırma soruları, çalışmanın kapsam ve sınırlamaları, çalışmanın sonuçlarından sağlanabilecek faydalar ile çalışmanın organizasyonuna yer verilmiştir.
2. Bölüm'de, konuya ilişkin literatürün incelenmesi gerçekleştirilmektedir.
3. Bölüm'de, çalışmada izlenen yöntem ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.
4. Bölüm'de, adayın ele aldığı örnek olaylara ilişkin verileri analiz ederek ulaştığı bulgulara yer verilmiştir.
5. Bölüm'de çalışmanın hedefi olarak tanımlanan karar modeline yer verilmiştir.

2. Çalışmada Ele Alınan Problem

Çalışmada ele alınan problem aday tarafından açıkça ortaya konmamış; sadece bir problem alanı tanımlanmıştır. Aday tarafından tesbit edilmiş ve açıkça ortaya konmuş bir problem, Giriş bölümünde yer almamaktadır. Bir doktora tezinin, ele aldığı ve çözüm getirmeye çalıştığı problemin tanımlanmamış olması biçimsel açıdan temel eksikliklerdir. Tezin bütünü incelendiğinde, adayın binaların “eskime” sorununun yarattığı etkilerin çözümüne yönelik bir karar destek modelinin eksikliğini hissettiği ve bu eksikliği ortadan kaldırmaya yönelik bir model geliştirmeyi hedeflediği anlaşılmaktadır.

3. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Çalışmanın ikinci bölümünde yer alan literatür özetinde aday, genel olarak “eskime” konusunu ve eskimenin etkilerine ilişkin temel bilgileri aktarmakta olup, Giriş bölümünde açıkça tanımlanmış olmayan problemin, çözümüne yönelik çalışmalara da yer vermediği görülmüştür.

Tez çalışmasında, adayın ele aldığı problemin halihazırda çözümünün olmadığına/önerilen çözümlerin eksik olduğuna/daha iyi bir çözümün olabileceğine, bilimsel açıdan bu konuda bir

eksiklik bulunduğuna ve bunun ortadan kaldırılması gerektiğine ve geliştirmeyi tasarladığı/geliştirdiği modelin bu eksikliği ortadan kaldıracacağına/özgün olduğuna ilişkin kesin ifadelerin yer almadığı ve çalışmasının özgünlüğü konusunda yeterli kanıtlara sahip olmadığı anlaşılmaktadır.

4. Çalışmanın Hedef ve Amaçları

Çalışmanın hedefi, “ofis binalarının ekonomik yaşam döneminde karşılaşılan eskime olgusunun etkilerinin ne zaman ve nasıl en aza indirilebileceğine ilişkin olarak, karar vericilere yardımcı olacak bir karar destek modelinin geliştirilmesi” olarak tanımlanmıştır. Bu hedefe ulaşılması için gereken amaçlar (objectives) yani yapılması gereken çalışmaların strüktürü, giriş bölümünde derli toplu, sistematik ve anlaşılır biçimde verilmemiştir. Bu nedenle, adayın çalışmayı gerçekteştirirken hangi adımları atacağı, belirtilen hedefe ulaşılabilmesi için hangi konularda ne tür çalışmalar yapılması gerektiği vb bilgileri içeren bir amaçlar setine sahip olmadığı görülmektedir. Hedefe erişmek için atılması gereken adımların açıkça ortaya konmamış olması, bilimsel bir çalışma için önemli bir husustur ve bu çalışmada yeterli düzeyde sağlanmamıştır.

5. Çalışmada İzlenen Yöntem

Aday, üçüncü bölümde çalışmada nasıl bir yöntem izlediğini ayrıntılı olarak açıklamaktadır. Yönteme ilişkin açıklamalar yeterli düzeydedir, ancak, yukarıda ifade edilen amaçlar setine ilişkin eksikliği ortadan kaldırmamaktadır.

6. Çalışmanın Kapsam Ve Sınırları

Çalışmanın 1.5. bölümünde çalışmanın sonuçlarının kullanılan örnek olaylarla sınırlı olduğu, bulguların tüm ofis binalarının yeniden düzenlenmesi ile ilgili genel geçerli sonuçlar içermesine yönelik bir girişimde bulunulmadığı, ancak sonuçların konuyla ilgili önemli ve yaygın problemlere ışık tutacağı ve bir karar verme modeli ortaya koyacağı ifade edilmektedir. Çalışmanın kapsamına ilişkin tek sınırlam ifadesi, bunun yalnızca ofis binaları için bir model geliştirmeyi amaçladığı ifadesidir. Bir doktora tezinin, tanımladığı kapsam ve sınırlamalar içinde yer alan tüm olguları açıklamaya yönelik genel geçerli bir model üretmesi beklenir. Bu açıdan, çalışmanın kendi içinde bir çelişki içerdığı kanısı doğmuştur.

7. Çalışmada Yararlanılan Kaynaklar ve Referansların Yeterliliği

Çalışma kapsamında, Bölüm 2, Bölüm 3 ve Bölüm 4’te ele alınan eskime olgusu ve etkileri, araştırma metodolojisi vb konuların derinliğine incelendiği, bu bölümlerde verilen referanslardan anlaşılmaktadır. Ancak, ele alınan problemin mevcut çözümlerine ilişkin referanslar bulunmamaktadır. Bu türden çalışmalar yoksa bunların varolmadığına ve

çalışmanın özgünlüğüne ilişkin açık ifadelerin ilgili bölümlerde yer alması gerekliliği açıktır. Toplam 34 adet referansın 8 tanesinin 2000 yılı ve sonrasında yayınlanmış kaynaklara ait olduğu tesbit edilmiştir. Genelde ele alınan konuya, özelde de probleme ilişkin yeterli sayıda referansa yer vermediği görülen çalışmanın, yakın tarihli referanslarının sayısı da yeterli bulunmamıştır.

B. ÖZE İLİŞKİN ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

1. Çalışmada Ele Alınan Problemin Önemi

Küreselleşme olgusunun da hızlandırdığı ekonomik gelişmenin ivmesi, mal ve hizmet üretiminde yer alan firmaların kullandıkları binaları süratle yetersiz hale getirmekte, amaçlar ve organizasyonel yapılardaki değişimler, kullanımdaki binaları teknolojik, ekonomik, işlevsel vb açılardan süratle eskitmektedir. Bu binaların gerek edinim, gerekse kiralama maliyetleri çok yüksek bedeller içermekte olup, buradaki kayıpların telafisinin çeşitli düzeylerde önemli kazanımlar sağlayabileceği kanısı hakimdir. Bu nedenle çalışmada ele alınan problemin geçerli ve önemli bir problem olduğu düşünülebilir. Ancak, bilimsel bir çalışmada bu önemin literatürdeki referanslarla, somut verilerle ve rakamlarla desteklenmesi gerekirken, bunun yapılamadığı görülmektedir.

2. Problemin Çözümüne Yönelik Mevcut Çalışmalar

Benzer şekilde, ele alınan problemin önem ve geçerliliğinin anlatılabilmesi ve anlaşılabilmesi için literatürde yer alan mevcut çalışmalara ilişkin referans ve kritiklere ihtiyaç vardır. Eskime konusunda yer alan literatüre referans verilerek bu ihtiyaç bir yönüyle gerçekleştirilmiştir. Ancak, spesifik olarak ele alınan problemin çözümüne yönelik literatürdeki çalışmalara yeterli referans bulunmamaktadır.

3. Çalışmanın Özgünlüğü

Benzer şekilde, ele alınan probleme ilişkin çözümün özgünlüğünün anlatılabilmesi ve anlaşılabilmesi için literatürde yer alan mevcut çözümlere ilişkin referans ve kritiklere ihtiyaç vardır. Ancak, yapılan çalışmada literatürdeki benzer çalışmalara yer verilmediği için, çalışmanın özgünlüğü açısından bir belirsizlik doğduğu görülmektedir.

4. Çalışmada İzlenen Yöntemin Tutarlılığı ve Uygunluğu

Adayın, model geliştirme sürecinde kullandığı veri setlerini literatürden temin ettiği anlaşılmaktadır. Bu setleri kullanarak yaptığı analizlerde analitik bir yaklaşımla hareket ettiği görülmektedir.

5. Çalışmanın Bilime, Ekonomiye ve Uygulamaya Katkısı

Aday tarafından ortaya konan çözüm, (kendi ifadesiyle) genel geçerli bir model ortaya koymayı amaçlamamaktadır. Yalnızca konuyla ilgili temel problemleri anlamaya yönelik ve incelenen örnek olaylar setiyle sınırlı bir çalışma olarak ifade edilmektedir. Bu ifade geçerliyse, çalışmanın genel geçerli olması olanaklı değildir. Bu durumda da bilime, ekonomiye ve uygulamaya katkı sağlaması düşünülemez. Bu ifadelerin aday tarafından yanlış anlamalara yer bırakmayacak şekilde yeniden ele alınması gereklidir.

SONUÇ

İncelenen çalışma, ana hatlarıyla gerek biçimsel, gerekse öz açısından bir doktora tezinin temel özelliklerini içermektedir.

- Anlamlı ve üzerinde durulması gereken nitelikte bir problemin saptaması ve tanımı yeterli açıklıkta ve düzeyde yapılamamıştır.
- Çalışmanın hedefi açık ve net biçimde tesbit edilmiş, ancak bu hedefe ulaşmak için gereken amaçlar (objectives) gereken biçim ve ayrıntıda ortaya konmamıştır.
- Kapsamlı bir literatür araştırması yapılmış ve konular derinliğine incelenmiş; ancak gerek problemin ve gerekse çözümün özgün olduğuna ilişkin kanıtlar sunulmamıştır.
- Tezin orijinalitesini sağlayacak ana fikir ve bunun doğrultusunda ortaya konan modelin özgün, gerçekçi ve güçlü olduğu söylenememektedir.
- Modelin test edilmesine yönelik gerek akademik eleştiriye gerekse uygulamadaki kullanıcıların görüşlerinin alınması yoluna gidilmemiştir.
- Bunlar yapılmadan geliştirilen ve sunulan model, bilime, ekonomiye ve uygulamaya önemli ve anlamlı bir katkı niteliği taşıdığına hükmedilmesi olanaklı değildir.
- Adayın, bilimsel bir çalışmayı tüm aşamalarıyla, bilimsel ve etik yönleriyle eksiksiz ve kurallarına uygun biçimde gerçekleştirebilecek bilinç ve formasyona erişmiş olduğu görüşünü destekleyecek dayanaklar zayıf kalmaktadır.

Bu analiz sonucunda varılan görüş, içerik, hedef ve yöntem açısından belirli bir olgunlukta olduğu görülen bu çalışmanın, doktora tezi olarak savunulabilmesi için belirtilen eksikliklerin tamamlanması gerektirir.